

Преузимање ОДГОВОРНОСТИ

Савет за регионалну сарадњу промовише узајамну сарадњу и европске и евроатлантске интеграције Југоисточне Европе с циљем подстицања развоја у региону у корист његових грађана.

Иницирање и подстицај мера за јачање безбедности у региону од кључне су важности да би се ојачао, из дана у дан све бољи процес регионалне сарадње.

Са генералним секретаром Савета за регионалну сарадњу Хидом Бишчевићем разговарали смо недавно на Другој конференцији шефова војнообавештајних служби (SEEMIC), чији је домаћин била Војнообавештајна агенција (BOA) Министарства одбране Србије, у сарадњи са Секретаријатом Савета за регионалну сарадњу и под покровитељством Директора Војнообавештајног штаба Европске уније.

Том приликом први пут је потписана Изјава о сарадњи између војнообавештајних служби земаља чланица Савета за регионалну сарадњу (RCC) из Југоисточне Европе, а потписе је ставило девет шефова служби.

Процес сарадње војнообавештајних служби земаља Југоисточне Европе (ЈИЕ) почео је 2009. године састанком шефова тих служби у Букурешту, а реализује се управо на иницијативу Савета за регионалну сарадњу. Иницирање и подстицај мера за јачање безбедности у региону, потпомогнути значајним инвестирањем ресурса, од кључне су важности да би се ојачао још увек крхак, али из дана у дан све бољи процес регионалне сарадње.

Унапређење сарадње, поверења и стабилности само је део активности Савета за регионалну сарадњу, који је формиран 27. фебруара 2008. као наследник Пакта стабилности за Југоисточну Европу, са седиштем у Сарајеву. Центар је регионалне сарадње и форум преко кога је међународна заједница ангажована у региону.

□ *Зашто је дошло до ње организационе промене и шта она суштински доноси?*

– Одговор би могао да се сажме у једну реч – самоодговорност. У формалном институционалном смислу, Пакт стабилности је иницијатива међународне заједнице. Формиран је крајем деведесетих година као заједничка иницијатива Сједињених Америчких Држава и Европске уније. Није имао директних политичких веза са процесом сарадње у Југоисточној Европи, одговарао је Савету Европске Уније и осталим међународним партнерима, а не регији.

Савет за регионалну сарадњу основан је одлуком влада земаља из региона ради унапређења процеса сарадње у Југоисточној Европи. Наши годишњи планови рада производ су и договора и одлука на састанцима председника држава ових земаља или министарских састанака по појединим ресорима. Из тога се извлачи програм рада Савета, по којем одговарамо нашим оснивачима.

То је та огромна разлика, јер наш регион је први пут у модерној историји одлучио да преузме бригу о својој судбини у своје руке. То је историјски искорак за регију, чија је судбина више од једног века одређивана у Истанбулу, Бечу, Вашингтону, Москви... Дакле, увек изван регије.

□ *То повећава одговорност земаља чланица?*

– Одговорност јесте већа, а услови у којима се она исказује још су оптерећени низом наслеђених питања из деведесетих, које морамо постепено да савладамо. Морамо савладати и разлике које настају приликом формирања националног идентитета у процесу транзиције. То није лако, али у историјском смислу имамо исту идеју – Европу.

За протеклих три године, колико водим Савет, уочавам позитивну промену у спремности земаља за регионалну сарадњу. Она је пре неколико година била мања, јер је повезаност земаља са Европском унијом била нижа. Корелација у регионалној сарадњи зависи колико је земља ближе Европској унији. Већина политичких елита сматра да регионална сарадња не сме бити супститут за чланство у Европској унији. Оног тренутка када су Београд, Загреб и Са-

рајево бацили сидро ближе Бриселу, онда је узајамна спремност за отварање постала већа.

□ *Без ње уложеног искуства у регионалној сарадњи нема ни чланства у Европској унији?*

– То једино није јасно појединцима који на националним сценама мисле да могу да профитирају од изолације. Ако институционално гледате процес стабилизације и придруживања, види се да је регионална сарадња један од кључних политичких критеријума за приступање Европској унији.

□ *Ново је и шта је Сарајево постало седиште Савета?*

– Реч је о новитету, јер је Пакт стабилности имао седиште у Бриселу. То је изгледало да се неко брине за нас. Када смо одлуком влада региона основали Савет, онда је Босна и Херцеговина понудила Сарајево као седиште, што је прихваћено.

Сарајево има двоструку симболику. У средишту је Западног Балкана, а порука Савета која се носи у свет важна је и за регион и за Европу. Има и унутрашњу вредност за саму Босну и Херцеговину, јер филозофија Савета треба да ствара окружење и за напредак у БиХ, где је он још слабо видљив. Без њега нема трајне стабилности региона.

□ *Које су основне области сарадње и где она показује добре резултате?*

– Имамо неколико подручја које су идентификовали шефови држава наших чланица из Југоисточне Европе. Савет за регионалну сарадњу у чланству има 46 земаља, организација и међународних финансијских институција. Сви су заинтересовани за трајну стабилизацију на овим просторима, али срце Савета су чланице из региона.

Наше активности усмерене су на пет приоритетних области: привредни и друштвени развој, инфраструктура и енергетика,

правосуђе и унутрашњи послови, сарадња у области безбедности и стварање људског капитала и парламентарна сарадња.

□ *Шта одликује сарадњу у области безбедности?*

– Безбедносни аспект има посебно место у раду Савета, јер је изузетно важан због бивших и латентних проблема у регији. Имамо неколико нерешених билатералних питања, различите погледе на статус појединих чланица, питања имена неких земаља, нерешену уставну конструкцију БиХ, са врло различитим погледима на перспективу те земље...

Рада Савета за регионалну сарадњу усмерен је на пет приоритетних области: привредни и друштвени развој, инфраструктура и енергетика, правосуђе и унутрашњи послови, сарадња у области безбедности и стварање људског капитала и парламентарна сарадња.

Сарадња између војнообавештајних служби земаља Југоисточне Европе знак је зрелости и преданости тих земаља да се организовано и заједничким напорима сувојшћава регионалним безбедносним прелимама. Нова Стратегија и Програм рада Савета за регионалну сарадњу за период 2011–2013, које су подржали шефови држава и влада Процеса сарадње у Југоисточној Европи (SEECP) у јуну ове године, истичу Конференцију шефова војнообавештајних агенција као кључну иницијативу у безбедносној сарадњи југоисточне Европе.

Сусрет шефова војних обавештајних служби у том контексту је веома важан, јер доноси јачање узајамног дијалога, поверења и предвидивости. Непредвидивост је још присутна у овом делу Европе и утиче на политичка размислања.

□ Конференција шефова војнообавештајних служби у Београду нови је допринос Србије регионалној сарадњи и снажењу европских перспектива?

– Министарство одбране Србије и министар Драган Шутановац дају велики допринос у овом процесу и стекао сам утисак да је ово аутентичан интерес Србије. Овај снажни ангажман потврђује да у последњих неколико година, упркос тешким унутрашњим околностима, Србија даје искрени напор за јачање духа узајамног разумевања, сарадње у регији, решавање отворених питања политичким средствима, спремности на дијалог...

□ Чиме ће се Савети тежишно бавити у наредном периоду?

– Основни задатак Савета је, без обзира на то што нисмо политичко тело, да одржимо његову активност и позитиван тренд, унапређењем сарадње са владама овог региона у циљу јачања укупне регионалне сарадње. Свако може и мора наћи место и интерес у одржавању и унапређењу стабилности, која је кључна са становишта предвидивости и са становишта стварања позитивног профила целе регије у контексту евроатлантских интеграција.

Ако би се дошло до назовања у неком од сегмената овог процеса, то би донекле негативно деловало на приступ Европској унији. Идентификовати носиоце позитивног тренда узајамне сарадње, одредити им задатке и циљеве, помоћи у већој и снажнијој потпори Европске комисије, то су наши тежишни задаци.

Кризне моменте у овом делу Европе хоћемо да преведемо у конкретне развојне пројекте у економији, енергетици и инфраструктури, који би добили и финансијску подршку релевантних институција.

□ Који пример издвајате?

– Радимо на идентификацији транснационалних пројеката и један од њих је, на пример, унапређење ваздушне повезаности у регији. Морамо престати да размисљамо да појединачни напредак зависи само од нас самих, већ да он није могућ ако наш сусед не напредује.

Идентификација развојних пројеката у регији, пре свега у инфраструктури, и њихова реализација приближава нас Европи.

□ Може ли се очекивати финансијска подршка здравих пројеката?

– Сигурно. Три велике европске банке потписале су заједнички споразум где изражавају спремност, заједно са Европском комисијом, да финансијски помогну такве пројекте. Оно што ме жалости је недовољна брзина и низак административни потенцијал наших земаља, који могу да нам покажу који су пројекти вредни за коју државу.

□ Колико се у Савету за регионалну сарадњу може прекозвати истинско тело и форум за промовисање интереса и заједничких вредности?

– Савет тешко може бити нешто више од онога што је политичка воља оних који су нас основали. Морам нагласити да смо у јуну у Истанбулу, када смо имали Годишњи састанак, усвојили ставове који подстичу Савет да преузме одлучнију улогу у јачању регионалне сарадње.

□ Има ли Савет кацион да се намеће као ефикасно тело за осваивање таквих амбиција?

– Мислим да смо спремни за преузимање још снажније улоге. У последњих пола године обишао сам све главне градове у региону и разговарао са свим премијерима. Сусрети су били политичке природе, у смислу идентификације интереса и националних приоритета.

Друга важна ствар биће покретање мањих пројеката, који су и те како значајни. На пример, недавно сам био у Дубровнику, где смо имали други састанак ректора из Западног Балкана и потписали смо писмо намере о сарадњи. Неколико седмица раније, у Будви, одржан је састанак о Спровођењу Јединственог европског неба (ISIS програм). Серијом таквих сусрета можемо доћи до конкретних пројеката сарадње. ■

Раденко МУТАВИЋ

Савет за регионалну сарадњу у чланству има 46 земаља, организација и међународних финансијских институција. Поред главне канцеларије у Сарајеву, Секретаријат има и Канцеларију за везу са европским и евроатлантским институцијама у Бриселу.

Министарство одбране Србије и министар Шутановац дају велики допринос у процесу регионалне сарадње и стекао сам утисак да је ово аутентичан интерес Србије. Овај снажни ангажман потврђује да у последњих неколико година, упркос тешким унутрашњим околностима, Србија даје искрени напор за јачање духа узајамног разумевања, сарадње у регији, решавање отворених питања политичким средствима, спремности на дијалог...